

לפני סמדר וארנון, נפרד מאיר מהם ויצא לדרכו. שעה קלה לאחר עזבו, הגיעו גם מוסיא וגדעון מהקיבוץ. למחרת היום, הלך מאיר לבית הכנסת בשעה היעודה. כל בני המשפחה וכן כל החברים באו כדי להשתתף בתפילה. בהתאם לנוהג, עלה יעקב לתורה, ולאחר הברכות, נקב את השם שהוא נותן לבת: כרמלה. לאחר התפילה, נערך קידוש לכל באי בית הכנסת, והקהל נתכבד בכבוד קל. כולם נגשו לברך את יעקב, את הוריו ואת הורי שושנה, בברכה המסורתית של מזל-טוב. לאחר מכן, יצאו בני המשפחה ביחד עם כל החברים לבקר את שושנה בבית-החולים. היא היתה במצב רוח מרומם ולחצה את ידי כל המבקרים, כשחיוך של אושר, נסוך על פניה היפים. היא שמחה מאד לראות את כל החברים שבאו מרחוק כדי להשתתף בשמחתה, והיא שמחה גם לראות את מאיר, שבא בתלבושתו הצבאית. כעבור זמן קצר הביאה האחות את התינוקת, וכולם נתפלאו למראה יופיה הזוהר והחינני. היו לה שערות בלונדיות כמו לאביה, וקלסתר פניה דמה בהרבה לאמה, שהחזיקה אותה בגאווה בזרועותיה. האורחים נפרדו ממנה באיחולים לבבים, ויצאו לדרכם. בזמן הסעודה החגיגית שנתקיימה בשעות הצהריים בבית משפחת הסילברים, קבעו החברים לקיים את הפגישה ביניהם בשעה ארבע אחר הצהריים. בביתו של יעקב, שהיה לא רחוק מבית הוריו, בשעה היעודה, נתקבצו כל חברי הקבוצה, כולל מאיר ויורם, וידידיה פתח את הדיון ואמר:

"הברות וחברים. הפעם נתכנסנו בחיפה, מכיון שנושא הדיון שלנו היום חשוב ודחוף, ורצינו שכל החברים ישתתפו בו. ההזדמנות של השמחה בבית יעקב ואחותי איפשרה את התקבצות כולנו כאן, ופרט לאחותי, נוכחים כל החברים, ונוכל לגשת ישר לענייננו.

"ובכן, השאלה העומדת על הפרק היא יחסינו לפעולות המרד של המחתרות נגד השלטון הבריטי. ועלי להדגיש בראשית הדיון, שהכוונה איננה לקבוע כאן עמדה משותפת שלנו לגבי השתתפותו או אי-השתתפותו של כל אחד מאתנו בפעולות אלה. ברור, ואין על כך הספק הקטן ביותר, שלכל אחד מאתנו הזכות האינדיבידואלית לפעול בענין זה לפי מיטב הבנתו ומצפונו. השאלה שאנו רוצים לדון בה כאן, היא מה צריך, לדעתנו, להיות היחס והגישה שלנו ושל האוכלוסיה כולה לעצם פעולות המרד האלה. הנה נפוצו לאחרונה שמועות שה"הגנה" כביכול מדכאה את אנשי האצ"ל והלח"י, ואפילו משתפת פעולה עם השלטונות הבריטיים בענין זה. אינני יודע אם זה אמת, אולם חשוב שנקבע את עמדתנו בענין הזה".

לאחר דברי הפתיחה האלה של ידידיה, הצביעה סמדר, שקיבלה את רשות הדיבור, ואמרה:

"אני מסכימה עם דבריו של ידידיה שהחלטתה אם להצטרף או לא להצטרף לאחד מארגוני המחתרת של האצ"ל או של הלח"י צריכה להשאיר החלטה אינדיבידואלית של כל אחד מאתנו. יתר-על-כן, החברות בכל אחד מהגופים האלה היא סודית ביותר, וקבוצתנו, שיש לה מטרות לטווח ארוך, החורגות אל מעבר למאבק הנוכחי, אינה הפורום המתאים לדיון בנושא זה.

"מה שאנו כן צריכים לדון פה ולקבוע כלפיו עמדה משותפת, הוא כפי שאמר בצדק ידידיה, היחס הנכון שהישוב כולו צריך לגלות כלפי הפעולות של המחתרת. עד כמה שאני זוכרת, כבר קבענו באחת מפגישותינו הקודמות, לפני שנים מספר, גישה חיובית והבנה לפעולותיו של האצ"ל. נדמה לי שהיה זה ידידיה עצמו שאמר שפעולות האצ"ל מהוות מעין ראש חץ ההולך לפני המחנה, ונותן כיוון לפעולות המחנה כולו. עתה, לאחר שמלחמת העולם מתקרבת לסיימה, ורואים כבר את ראשית התמוטטותו של המערך הנאצי, ומאידיך, אנו רואים שהשלטונות הבריטיים ממשיכים במדיניות הבוגדנית של הספר הלבן, סוגרים את שערי הארץ בפני פליטי השואה, ורוצים לדכא את שארית תקוותנו, על אחת כמה וכמה שגישתנו צריכה להיות אוהדת לפעולות המאבק והמרד של אנשי המחתרות. ואם אמנם יתכן הדבר, שה"הגנה" עצמה איננה צריכה, בשלב זה, לקחת חלק פעיל בפעולות אלה, בגלל שיקולים מדיניים או אסטרטגיים, הרי נכון גם שאסור לה בשום אופן וצורה לשים מכשולים ולהפריע לפעולות של שני הארגונים האחרים. אני בטוחה שבהמשך הזמן תצטרך גם ה"הגנה" להיחלץ ולצאת בפעולות מרד נגד השלטון הבריטי, בדומה למרד של האצ"ל והלח"י, כי אחרת לא תושג המטרה של שחרורנו הלאומי ועצמאותנו המדינית. מטרות אלה תושגנה רק לאחר מלחמה עקבית וללא רתיעה על זכויותינו".

עם תום דבריה של סמדר, ביקש וקיבל את רשות הדיבור עמיקם, שאמר:

"נראה לי שסמדר הביעה בצורה נכונה את כל מה שכל אחד מאתנו, או לפחות רובינו, חושבים ומרגישים בשאלה הזאת. בין אם כל אחד מאתנו מחייב השתתפות אישית בפעולות המחתרות ובין אם לאו, ברור שכולנו צריכים להתייחס באהדה ובכבוד הראוי לכל אותם הצעירים והצעירות, המשליכים את נפשם מנגד, בלי שום תועלת אישית, ומקדישים את עצמם קודש למלחמת השחרור של העם העברי נגד המשעבד הזר. הנה ראינו את שני השליחים של הלח"י, אליהו חכים ואליהו בית-צורי, שיצאו בשליחות ארגונם להתנקש בחייו של הלורד מויק, שהיה אחראי הן למדיניות והן לביצוע של מדיניות הדיכוי של התנועה הציונית וסגירת שערי הארץ בפני שארית הפליטה. גם אם נסתייג בגלל סיבה כלשהי מפעולתם, לא נוכל שלא להעריך את אומץ לבם וגבורתם הן בפעולה עצמה שהם ביצעו, הן בקו הגאה והמעורר כבוד שהם נקטו במשפט, והן בהליכתם הזקופה לגרדום. בזה הם היו ממשיכי דרכו של שלמה בן-יוסף, שנתן את הדוגמא הראשונה של הלוחם העברי הגאה היודע על מה הוא לוחם, ועל מה הוא מקריב את חייו. בעמים אחרים, מעלים על הנס ומפארים את מעשי הגבורה של לוחמים כאלה, ואני בטוח שגם אנו, בהמשך הימים, נעשה כן. והאם לא העלינו על הנס את פעולתה של יהודית, שהרגה את הולפורנש? אני אומר, לכן, שאסור בהחלט ל"הגנה" ולאנשיה להפריע לפעולותיהם של האצ"ל ושל הלח"י, ובוודאי ובוודאי שאסור לה לשתף פעולה עם השלטון הזר בדיכוי הארגונים האלה".

עתה הצביע גדעון, וכולם היטו אוזן קשבת לשמוע את דבריו שנאמרו בקול מתון ובכובד ראש:

"בראשית דברי ברצוני להכחיש נמרצות את השמועות שה'הגנה' כביכול משתפת פעולה עם השלטון הבריטי בדיכוי פעולות המחתרת. לפי מיטב ידיעתי הדבר הזה איננו נכון, והדבר גם אינו מתקבל על הדעת. כי למרות שאנו שוללים בשלב זה של מאבקנו פעולות של מרד נגד הבריטים, מפני שיש קודם למצות את האמצעים המדיניים ולחזק את כוחנו, הרי לא יעלה על דעת מישוהו מאתנו לקום ולהילחם נגד מישוהו מאחינו או למסור אותו לשלטון הזר. נכון שהבריטים היגלו למעלה מ-250 חברי מחתרת מהארץ, אבל בטוחני שלא יד'ה'הגנה' בדבר הזה. ואם מישוהו טוען שאכן יד'ה'הגנה' בפשע הזה, הרי אינו אלא טועה.

"אשר ליחסנו לפעולות המרד של המחתרות, הרי אני סובר שפעולות אלה מוקדמות מדי, כי טרם מיצינו את כל האמצעים המדיניים, וגם המלחמה העולמית טרם נסתיימה, אם כי היא מתקרבת לסיימה. הנה השגנו בכל זאת הישג כלשהו בהקמת הבריגדה היהודית, הלוחמת נגד הגרמנים לצד כוחות בעלי הברית, בפיקודם הבלעדי של קצינים יהודיים. הצבא הבריטי משמש גם כבית ספר מצויי לעשרות אלפי החיילים והחיילות שלנו המשרתים בו. אני חושב, לכן, שעלינו להודיין בסבלנות, ובינתיים להגביר את כוחנו ולהתכונן לעת הפקודה."

כאן לא יכול היה ארנון להתאפק, ומבלי לבקש את רשות הדיבור, קם ואמר:

"תביעתו של גדעון שנודיין בסבלנות, מתמיהה. האם לא שמע גדעון, כמו שכל אחד מאתנו שמע ושומע יום-יום, על האסון הגדול שנפל על אחינו באירופה, על החורבן וההשמדה שהיטלר הביא על כל קהילות העם היהודי, ברחבי אירופה כולה, וכי אותם פליטים אומללים, אודים מוצלים מאש, המצליחים איך שהוא להגיע לחופי ארצנו, באים האנגלים ושולחים אותם בחזרה לגיא ההריגה? עד מתי, אני שואל, נודיין בסבלנות? עד שחס וחלילה לא ישאר שריד ופליט מכל היהדות האירופית? והאם לא עלינו תרבוץ האחריות ההיסטורית על שהחשינו ולא הקימונו קול צעקה שתזעזע את מצפון האנושות, במידה שעוד נשאר לה דבר כזה?"

מוסיה באה לעזרתו של חברה, גדעון, ואמרה:

"אנו לא אומרים שצריך לחשות ולא למחות נגד מעשי הזוועה של הנאצים. אנו רק אומרים כי הזמן אינו בשל עדיין למלחמה נגד הבריטים. כי, ראשית, מה כוחנו? האם בקומץ האנשים שיש לנו פה בארץ נוכל לעמוד מול האריה הבריטי? ושנית, כפי שאמר גדעון, ייתכן שבאמצעים מדיניים נשיג עוד את ההישגים הדרושים, ואין לאבד את התקווה."

דבריה של מוסיה עוררו את תמר לתגובה, והיא אמרה ברוגזה:

"ראו עד כמה רב עוורונכם! האומנם טרם שוכנעתם שבעולם האכזרי שבו אנו חיים, אין טעם למחאות מילוליות, שאינן נתמכות בפעולות אלימות מתאימות? ובמי אתם תולים את תקוותכם? בעם הבריטי הנאור? הרי הוא קרע לעין כל את כל התחיבויותיו החגיגיות ביותר כלפינו, ונעל את שערי ארצנו בפני אותם פליטי השואה המתדפקים על דלתותיה באין להם מקום אחר בעולם לחיות בו?"

"ואשר לטענתך, מוסיה, 'מה כוחנו?', אענה לך שאנשי המחתרת אינם תובעים

בשלב זה מלחמה גלויה של כל הישוב נגד השלטון הבריטי. הם תובעים רק שמיטב הנוער העברי יתגייס לפעולות מחתרת וחבלה נגד השלטון הזר, עד שהוא ייאלץ לשנות את מדיניותו הנלוזה, ויאפשר את שחרורנו ואת עצמאותנו הלאומית בלי דיחוי. ומה'הגנה' הם תובעים רק אי-הפרעה, כדי שהם, ארגוני המחתרת יוכלו לבצע את העבודה על הצד הטוב ביותר."

בראות קורין שהרוחות נתלהטו, היא מיהרה ואמרה בקול רגוע ומשקיט:

"אינני סבורה שבנקודות העיקריות ישנן איזה שהן חילוקי דעות בינינו. לאחר ההכחשה ששמענו מגדעון, יוצא שכולנו מסכימים לכך שאין להפריע לפעולות המרד של ארגוני המחתרת, העושים מלאכה מסורה ויעילה לטובת הענין, ומכיוון שמצד שני גם אלה המחייבים בתוקף את פעולות המחתרת, אינם תובעים בשלב זה שגם ההגנה תיחלץ לפעולות כאלה, הרי מתקבל שהמצב העכשווי, בו ארגוני האצ"ל והלח"י לוחמים בבריטים, בשעה שה'הגנה' הרשמית יותר נוקטת בקו של התעצמות מתמדת של הכוחות לקראת ההתמודדות הצפויה לנו, הוא לא רק רצוי, אלא הייתי אפילו אומרת אידיאלי, מבחינה איסטרטגית. כי מצד אחד יהלמו כוחות האצ"ל והלח"י בשלטון ויתישו את כוחו, ומצד שני, תנסה ההנהלה הרשמית של הישוב להיאבק אתו באמצעים מדיניים, ולא לצו לשנות את מדיניותו."

בשעה שקורין אמרה את הדברים האלה, חייך ידידיה לעצמו, כי הוא נזכר בשיעור הראשון ב"שחמט" שהוא נתן לה ושבנו הוא הסביר לה לראשונה את ההבדל בין איסטרטגיה וטקטיקה. נראה שדבריו נחרטו היטב בליבה ובעקבות לימוד ה"שחמט" היא פיתחה גם את כשרה האנליטי גם בשאלות צבאיות. עם תום דבריה, סיכם ידידיה את הדיון בדברים שהיא השמיעה, והפגישה נסתיימה. ידידיה יצא לטיול קצר עם קורין לאורך רחוב יפה-נוף, כדי לשאוף אויר צה, ואילו יתר חברי הקבוצה נתפזרו איש איש למקומו.

היה כבר חושך, ועמיקם ומאיר, לאחר שהסיעו את תמר, סמדר וארנון למכונית היוצאת לירושלים, יצאו במכונית הגיפ הצבאית בדרכם חזרה למחנה. עמיקם נהג בגיפ, ומאיר ישב לצדו. הם נסעו זמן-מה בדממה, לאורך כביש המפרץ, כשרוח הים מטפחת על פניהם. לפתע פתח עמיקם ואמר:

"מאיר, חשבתי בענייך והגעתי למסקנה שלעת-עתה לא רצוי שתצטרף רשמית לשורות האצ"ל. מתוך הדיון שהיית עד לו, לבטח למדת שכולנו אוהדים את פעולות האצ"ל ויתכן גם שניחשת שאחדים מאתנו הינם חברים פעילים בארגון הזה. אולם אני סבור שתוכל בשלב הזה להביא תועלת רבה יותר לארגון מבלי להצטרף אליו. העזרה שתוכל להגיש תתבטא בהעברת נשק וציוד אחר מהצבא וממקומות אחרים בחוף-לארץ לרשות הארגון בארץ. אתן לך כתובת של אחד החברים בביירות, ממנו תקבל את החומר להעברה, ואילו הקשר שלך בירושלים יהיה באמצעות סמדר הגינג'ית. אני מכיר אותך כבחור פיקח, ויהיה עליך להזהר מאד בהעברת החומר, וכן לשמור על מוצא פיך, אבל אני יודע שאפשר לסמוך עליך."

מאיר העריך זה מכבר את רצינותו של עמיקם, ודבריו עשו עליו את הרושם הדרוש. הוא קיבל, איפוא, את הצעתו של עמיקם בהסכמה מלאה, ועוד בטרם

שהגיעו למחנה הסביר לו עמיקם בפרטות את אופן מילוי המשימות, ומאיר שמח להכנס לפעילות החדשה. פעולתו הראשונה בשטח זה נודמנה לידו כעבור שבועות מספר. היה זה לאחר שהצבא החזיר אותו ליחידה הקבועה שלו ליד ביירות. לפי התדריך שהוא קיבל מעמיקם היה עליו להזהר מאד במגעיו עם אנשי הארגון, כדי לא לעורר את חשדם של שלטונות הצבא, ולכן הוא החליט לצאת לפגישתו הראשונה עם איש הארגון בביירות בחברתה של מזל. לה הוא הסביר שהוא צריך למסור דרישת שלום אישית לקרוב של חברו מירושלים, וביקש ממנה להילוות אליו עד לפתח הבית. הם יצאו, איפוא, ביחד לכתובת שעמיקם מסר לו, כשהם הולכים שלובי זרוע. היה לילה חשוך, זרוע כוכבים, ומהים נשבה רוח קלילה. שטפחה על פניהם. מזל היתה בעלת קומה ממוצעת ושערות ברונטיות שהתעופפו באויר, ומדי פעם בפעם עצר מאיר בדרכו, התכופף אליה ונשק לה על לחייה ועל שפתיה. מזל, שהתאהבה במאיר אהבה עזה, נתהדקה אל גופו התמיר והחזירה לו נשיקות חמות וחיבוקים. כאשר הגיעו לכתובת הדרושה, ביקש מאיר ממנה לחכות בכניסה לבית עד שהוא יכנס וימסור את שליחותו, דבר שייקח רק דקה או שתיים. הוא התכוון באותה פגישה ראשונה רק ליצור את הקשר ולקבוע עם האיש את מקום וצורת הפגישות בעתיד. הוא צלצל בפעמון, והדלת נפתחה על ידי גבר, בשנות השלושים הראשונות שלו, שרמז לו להכנס. האיש סגר את הדלת אחריו ומאיר מסר לו מיד דרישת שלום מעמיקם. לשמע השם עמיקם אורו פני האיש והוא הזמין את מאיר להכנס לחדר האורחים. מאיר הסביר במלים מעטות את המשימה שעמיקם הטיל עליו, ואמר גם שמכיוון שחברתו מחכה לו בחוץ, הוא רוצה רק לקבוע אתו בפעם הזאת את צורת הפגישות שלהם בעתיד. האיש נקב לו את שם בית הקפה שבו יוכלו להפגש, ומסר לו גם את שם הכינוי שלו: "גבריהו". השניים לחצו ידים וקבעו להפגש באותו בית קפה כעבור ימים אחדים. מאיר יצא מהבית והמשיך בטילו עם מזל.

ביום הקבוע, לעת ערב, הגיע מאיר לבית הקפה, וגבריהו כבר חיכה לו שם ליד אחד השולחנות, בפניה של המרפסת הפונה לים. היה זה בית קפה שקט, שביקרו בו אנשים מהמעמד הבינוני. גבריהו הזמין קפה ועוגות, והשניים החלו לשוחח בקול נמוך על התכניות. מאיר סיפר לו שהוא עומד לקבל בעוד כחודש ימים חופשה תלת-חדשית מהצבא, והוא חושב לנצל לנסיעה לביקור בביתו בירושלים. הם קבעו, איפוא, שבנסיעה זו יעביר מאיר חומר שהוא יקבל מגבריהו למסירה לארגון בירושלים, וקבעו גם שהם יפגשו שנית לפני הנסיעה כדי שמאיר יקבל את החומר והתדריך. בזמן הביניים, עד לנסיעה, הרבה מאיר לצאת בחברתה של מזל, והיחסים ביניהם הלכו ונתהדקו. הם טיילו בסביבות העיר בחברת החברה של מזל, וביקרו במקומות רבים. בערב שלפני הנסיעה, ביקר מאיר בביתו של גבריהו. הוא הלך שם הפעם לבדו ולפני כניסתו לבית, סבב על עקביו והסתכל מסביבו כדי לוודא שאין עוקבים אחריו. הוא דפק על הדלת, וגבריהו מיד פתח לו, והם ניגשו ללא שהות לאריות החומר, שכלל מספר אקדחים ותחמושת וכמו כן מספר ניכר של "פיי-בוקס" (פנקסי

חייל צבאיים), בתוך סל גדול של נצרים. מעל לחומר שמו שכבה של תפוחי אדמה ומעליהם ביצים ונייר עתון לכיסוי. קבעו ביניהם שגבריהו ישלח את הסל עם נער שליח למחרת היום לתחנת הרכבת, כדי למוסרו למאיר בטרם יעלה לקרון. כסימן לנער, יחזיק מאיר ספר בידו השמאלית. לאחר שגמרו את הסידורים, נפרד מאיר מגבריהו בלחיצת יד חמה, ויצא מביתו והלך להפגש עם מזל.

למחרת היום, בשעה היעודה, עמד מאיר בתחנת הרכבת עם ספר בידו השמאלית, ומיד הבחין בנער שבא עם הסל. הנער הביט כה וכה, ובהבחינו במאיר העומד עם הספר בידו, מיהר וניגש אליו, ולאחר שמאיר מסר לו את שמו, נתן לו הנער את הסל, קד קידה קלה וחזר על עקבו. מאיר עלה לקרון, התיישב בפניה ליד החלון, שם את הסל לידו והשתקע בקריאת הספר. כתא שלו היו עוד מספר נוסעים שבאו גם כן עם חבילות ולא שמו לב כלל לסל. הרכבת יצאה לדרכה דרומה והחלה לגמוע מרחקים. כשהגיעו לגבול, בראש הניקרה, נכנס שוטר גבול לתא כדי לערוך את הבקורת השגרתית. כשהגיע למאיר, שהיה בתלבושתו הצבאית, שאל אותו מה יש לו בסל. מאיר ענה באדישות מעושה: "ביצים עבור הבית", והרים את נייר הכיסוי. השוטר חיך והמשיך בדרכו הלאה.

בהגיעו לירושלים, מיהר מאיר ראשית כל לביתו, כדי לראות את משפחתו. אמו בלה, שמחה מאד לבואו, כי לא ראתה אותו זה מספר חדשים. לשאלת אחיו מה הביא בסל, ענה בחיוך ובקריצת-עין: ביצים. שרר אז מחסור רציני במצרך זה, והוא היה רצוי בהחלט. אולם אחיו תמה על קריצת-העין שלו, שבאה לרמוז על סוד כלשהו. תמיהה זו לא נמשכה זמן רב, כי לאחר שהעבירו את הביצים ואת תפוחי האדמה, נתגלה התוכן השני של הסל. מאיר הסביר שעליו למהר ולמסור את החומר לתעודתו. אמו ואחיו לא שאלוהו שום שאלות בנדון, ולאחר שהוא סעד בחברתם את ארוחת הערב, הזדרז ויצא לביתה של סמדר, כדי למסור לה את החומר.

כשהגיע לבית, נקש על הדלת, וסמדר בעצמה פתחה לו. מיד כשראתה אותו, הכירה אותו והזמינתו להכנס. מאיר מסר לה את הסל עם החומר וכן דרישת שלום מגבריהו. סמדר הגישה לו קפה ועוגות והשנים שוחחו זמן מה, כשמאיר מספר לה על החיים בביירות. מאיר נתרשם עמוקות מאישיותה הדינמית של סמדר, וכן מיופיה וחינה הרב. עיניה ריצדו בחזרה והיו מלאות להט נעורים וקסם אדיר, שלקחו שבי את כל רואיהן. מאיר המשיך וסיפר לה שהוא עומד לשוב לביירות כעבור ימים מספר, והיא ביקשה ממנו להחזיר בשמה דרישת שלום חמה לגבריהו. הם נפרדו בלבביות רבה, ומאיר הלך משם לבקר את חברו יורם. ממנו הוא למד שסמדר וארגון מאורשים זה מספר שנים, אבל החליטו שלא יתחתנו עד שהמאבק הלאומי יסתיים והמדינה העברית תקום לתחיה.

עם שובו לביירות, חזר מאיר לתפקידו בצבא, ומדי פעם בפעם נפגש בחשאי עם גבריהו, לשם תכנון העברות נוספות של חומר ומסמכים. מכיוון שתפקידו בצבא דרשו ממנו נסיעות תכופות למחנה בצפון הארץ, לאותו מחנה שבו שירת עמיקם בדרך קבע, הטיל עליו גבריהו שליחויות שונות שבוצעו על ידו על הצד הטוב ביותר. באותו זמן, החלה מזל לרמוז לו על רצונה להתארס אתו. היחסים

ביניהם היו הדוקים, ומאיר חיבב אותה מאד בגלל חינה הרב וטוב ליבה. אולם הוא הסביר לה כי שניהם עדיין צעירים מאד ומוקדם עדיין לדבר על אירושיין. מול סיפרה לו שאביה היגר לברזיל והסתדר שם יפה מאד, וכעבור זמן קצר יוכל לשלוח להם ויזה, כדי להצטרף אליו. אם מאיר ירצה, יוכלו להתחתן מיד כשהוא ישתחרר מהצבא, ולנסוע ביחד לברזיל ולהתחיל בחיים חדשים שם. אביה כותב לה על החיים הנפלאים בסן-פאולו שבברזיל ועל ההזדמנויות הנהדרות להסתדר שם. על זה מאיר ענה לה:

"מול חביבתי, ההגירה לברזיל אינה באה בחשבון כלל וכלל עבורי. עד כמה שברזיל יכולה להיות ארץ נפלאה ורבת הזדמנויות, הרי אני קשור בלב ונפש לארץ שלנו, הארץ שאליה אבי ע"ה עלה בשחר נעוריו, על מנת לקיים את הפסוק: "בית יעקב לכו ונלכה". ארצנו הקדושה הובטחה לאבותינו בצו האלוהי, כפי שנאמר ליעקב: "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך". גם כאשר גלינו מארצנו, חזו נביאינו את שיבת ציון, ובמשך כל תקופת הגלות התפללנו: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים". אנו נמצאים עכשיו בעצם התהליך של שיבת ציון, ונאבקים קשות על קיום הצהרת בלפור ותנאי המנדט למען תקומת המדינה העברית העצמאית בארצנו. ואיר, מול, תציעי שאעזוב את כל זה מאחרי, אפנה עורף ליעודו של העם העברי, למאבק של אחי ואחיותי, ואהגר אתך לברזיל? לא, מול, הדבר לא יתכן ולא בא בכלל בחשבון".

מול שנבהלה מדבריו התקיפים של מאיר, מיהרה לענות:

"מאיר יקירי, לא הבנת אותי כהלכה. לא התכוונתי דווקא שניסע לברזיל. לא ידעתי שאתה כה קשור לארץ. העליתי רק רעיון שמכיוון ובקרוב תשתחרר בטח מהצבא, יש לנו אפשרות להתחתן ולנסוע לברזיל, אם זה יהיה רצוני לך. מובן, שאם הנסיעה לברזיל אינה לרוחך, אין כל הכרח בכך".

מאיר נתרכך, חיך אליה בלבביות, ואמר:

"מול חביבה, לצערי אינני רואה ששחרורי מהצבא כה קרוב. זה יכול לקחת עוד שנה ואולי גם יותר. אולם, כפי שכבר אמרתי לך, הרי שנינו עודנו צעירים מאד, ולכן, למה לנו להעמיס על ראשנו כבר בעיות רציניות? הבה ונמשיך את היחסים היפים בינינו כמו עד עכשיו, ונשאיר את הדאגות לעתיד. מה דעתך, יקרה?"

מול ענתה בחיך, ומאיר חיבקה ונשק לה על לחיה. הם המשיכו, בעקבות שיחה זו, לצאת כמקודם, מבלי שמול תעלה שוב את הנושא. עברו חדשים מספר, ומאיר הועבר שוב לארץ לתקופה ממושכת, והקשר ביניהם נתרופף. החליפו ביניהם מכתבים, שבהם הודיעה מול למאיר שהיא מצפה לשובו לביירות בהקדם. ברם הגורל הועיד לו יעוד אחר, כי לאחר שרות של חדשים מספר בצפון הארץ, שלח אותו הצבא לשרות ממושך במצרים.

בינתיים, הגיע המאורע הגדול של סיום מלחמת העולם. צבאות הברית המערבית נפגשו עם הצבא האדום בברלין, ליבה של גרמניה, והחיה הנאצית דוכאה לבסוף. כל העולם נתמלא שמחה, שמחה על הנצחון ועל תום המלחמה. אולם לעם אחד, העם

היהודי, שלחם לצד בעלות הברית, היתה השמחה מהולה בתוגה: תוגה על השואה האיומה שנפלה על היהדות האירופית, שרק עתה החלה להתגלות במלוא זועתה — השמדתם של ששה מיליונים מיהודי אירופה בתאי הגז ובמחנות הריכוז; ותוגה על כי לעם היהודי לא הובטח פרי הנצחון: שערי הארץ נשארו נעולים, והבית הלאומי ממנו והלאה.

המחנת המשיכה ללא הפוגה בהתקפות על משרדי הממשלה, חבלות בקווי הטלפון והטלגרף הבינעירוניים, פיצוץ גשרים ופשיטות לתוך מחנות צבא בריטיים לשם החרמת נשק ותחמושת. ראשי הסוכנות היהודית בארץ, תלו תקוות בממשלה הסוציאליסטית החדשה שזה עלתה לשלטון בבריטניה. חשבו שממשלה זו תאמץ לה מדיניות אוהדת לישוב היהודי, שהנהגתו הרשמית היתה גם כן ברובה סוציאלי-סטית, ותחזור, לכן, להגשמת המנדט ככתבו וכלשונו. ברם, לא ארכו הימים, ותקוות אלה התנפצו לרסיסים: ממשלת אטלי-בווין הסוציאליסטית הוסיפה לקיים את מדיניות הספר הלבן, והמשיכה להחזיק את שערי הארץ סגורים בפני העלייה היהודית. האכזבה היתה מרה, וההנהגה הרשמית של הישוב הגיעה לבסוף לכלל הכרה כי אין מנוס ממאבק מזויין כדי להגיע לשחרורנו מהעול הזר ולעצמאותנו המדינית. הוחלט, איפוא, שארגון ההגנה יופעל במערכה מזוינת נגד מדיניות הספר הלבן, ובסתיו 1945, הושג הסדר מיבצעי בין שלושת הארגונים הצבאיים: ה"הגנה", האצ"ל והלח"י, לשם מערכה משותפת. ככה הוקמה "תנועת המרי", והחל מנובמבר, 1945, הלכו ותכפו ההתקפות על תחנות רכבת, מחנות צבא בריטיים, שדות תעופה, גשרים, מיתקנים ומיבנים אחרים של השלטון הבריטי, והמערכה הלכה וגברה משבוע לשבוע; אולם, שלא כמו בעבר, לקחו מעתה כוחות ההגנה חלק ניכר בפעולות אלה.

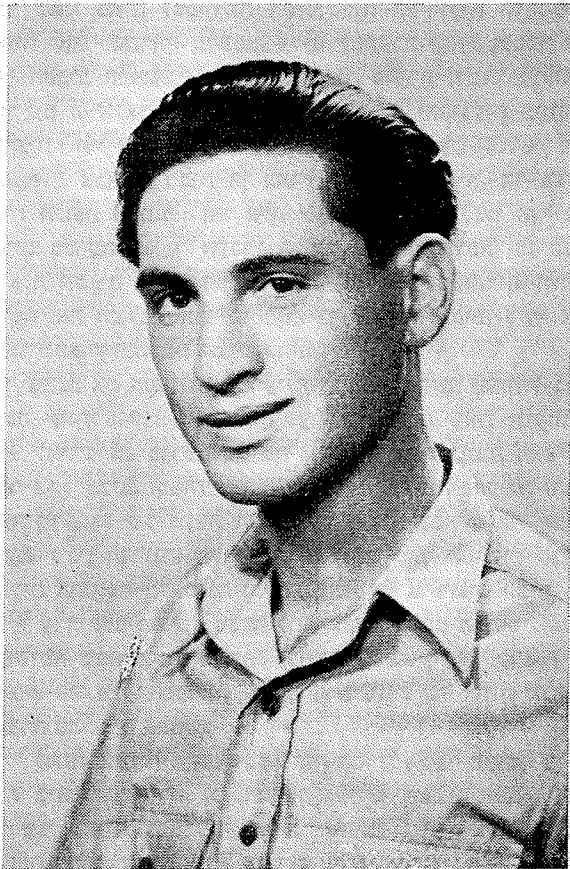
מאיר שהועבר על ידי הצבא למצרים, הרחק מהזירה בארץ, המשיך לעזור למחתרת בדרכים שונות, אולם חרה לו על שגם לאחר תום מלחמת העולם, עליו להמשיך בשירות של צבא זר, שארצו מתנכרת לזכויות העם העברי. במכתב ששלח לאמו באחד מימי ינואר 1946 (שבט תש"ו), הוא כותב:

"לאמא היקרה,

שלום רב לך!

לבדי יושב אני באוהלי זכותב לך את מכתבי. ביקשת ממני שאכתוב לך עם שובי למחנה, אך לצערי איחרתי בימים מספר.

נזכר אני ברכבת הצבאית המתרחקת מרגע-לרגע מארצנו, מסיעה חיילים עבריים מארצם לארץ לא להם. מבעד לחלון אני צופה להרי יהודה, אשר בעוד רגעים ספורים לא אראם שוב למשך שלושה חדשים. אני מפנה את ראשי פנימה וחושב: שוב לשלושה חדשים! ואולי יותר? באותו הזמן אני מעיף מבט על החיילים היושבים סביבי ואומר לעצמי שאני משתתף בצערם — צערי. לא חלף רגע, ואחד החיילים שישב מולי, נאנח ואמר: "עד מתי? רבון? דעלמא-כולי, מתי יקח הסוף לכל הנדודים האלה? עוד כמה זמן, או יותר נכון, כמה פעמים נצטרך עוד לנסוע ולחזור? בזמן המלחמה, מילא, אפשר היה

הוא נולד ב-1927 בירושלים. למד בבית הספר "העובד" ובהמשך באוניברסיטה העברית. עסק בכתיבה ובהוראה. חיבר מספר ספרים וכתבות. נשוי ואב לשלושה ילדים.

להבין, אבל עכשיו, המלחמה נסתיימה, ומה לנו ולצבא? האם זה לא מספיק שנדדתי שלוש שנים? כן, שלוש שנים!"

"ואני, שלוש וחצי שנים!" אמר חייל אחר. "אני הייתי שש שבועות ואז פנה אלי אחד החיילים ושאל אותי מתי אני משתחרר. עניתי לו בעוד שנה וחצי, אך הוא לא רצה להאמין לי, כי נראה לו שעניתי כאילו בקלות ראש. ובאותה עת, ישבו להם באחת הפינות של הקרון כמה חיילים אנגלים, והשתפכו בשירה עלובה. כנראה שהם נסעו כבר הביתה כדי להשתחרר מהצבא, ואנחנו איך-אונים."

מה שנוגע אלי, אמא, הרי אני בריא ושלם ולא חסר מאומה. מה שלומכם בבית? אני מקוה שהכל בסדר. שלום רב, ונא תשובה מהירה.

מבנך האוהבך,
מאיר"

למרות צערן על ריחוקן מהבית ומהמולדת, מצא לו מאיר נחמה פורתא בקריאת ספרים רבים ובלימודים בשעות הפנאי. ביחוד הירבה לקרוא ספרות עברית, ובאחד ממכתביו לאחיו צבי, ביקש ממנו להרבות ולשלוח לו ספרים כאלה כי ברצונו להיות באחד הימים סופר, ועליו להתכונן לשם כך. במכתביו מתקופה זו הירבה גם לתאר את נוף המדבר, ואת החיים באוהלים ובמחנות הצבא. באותה תקופה של שרותו במדבר המערבי, קתה לו תאונה רצינית, כאשר התהפך עם אופנוע צבאי עליו רכב בתפקידו והוא שיבר את ידו. ידו הושמה בגבס והוא שכב בבית חולים צבאי למעלה מחודש ימים, אולם לאמו ולאחיו לא כתב על כך מאומה, מפני שלא רצה שהם ידאגו. הדבר נודע להם רק כעבור חודשים, כאשר מאיר חזר הביתה לאחר השחרור מהצבא. כזה היה הבחור מאיר, שתוך חודשים ספורים מהמאורעות שתוארו כאן, נכנס לשנה הגורלית בחייו, שנת השיא של גבורת נפש עילאית, שבסיומה השיב את נשמתו לבוראו ועלה בסערה השמימה.

פרק כ"ט

הפרק האחרון וההירואי ביותר בחייו של מאיר

שחרורו של מאיר מהצבא הבריטי בא מהר יותר ממה שהוא ציפה. לא עברו חודשים רבים ממשלוח המכתב שצוטט בפרק הקודם, ונודע למאיר ששחרורו מהצבא קרוב, והוא החל לכתוב לאחיו שיתעניין בקשר לסידור עבודה בשבילו, מיד לכשישתחרר. הודיע לאחיו שלפי התכנית שנמסרה לו, הוא יחזור לארץ בחודש יולי, ובתום שלושה או ארבעה שבועות להעברתו לארץ, ישוחרר סופית.